

Una mirada al món de les treballadores familiars, reflexió d'una coordinadora tècnica d'atenció domiciliària

A look into the world of Family Support Workers. Reflections of a technical coordinator in home care

Natàlia Sánchez Delgado¹

Estimades i admirades companyes,

Aquesta reflexió escrita en forma de carta neix principalment d'un agraïment profund cap a vosaltres, dones meravelloses que formeu part d'una figura professional que, francament, no és gaire visible ni està prou valorada.² Així que benvolgudes, aquesta carta la podeu llegir des de dues vessants, ja que per una banda està escrita des de la necessitat de reflectir una realitat que sovint és aliena i que vosaltres coneixeu molt bé, i per una altra, la importància de prendre consciència sobre el rerefons que existeix en el si de la vostra professió.

Com sabeu, la vostra tasca es focalitza en el servei d'ajuda a domicili (SAD), una

de les prestacions a les quals dona dret el reconeixement oficial de grau de dependència.³ La vostra professió és proporcionar assistència i atenció a gran quantitat de gent gran amb cert grau de dependència i persones d'altres edats (infants, joves, persones amb discapacitat, col·lectius amb risc d'exclusió social, etc.) que viuen soles o amb pocs recursos o xarxa social, on l'assistència al domicili es converteix en un servei vital per poder gaudir d'un mínim o d'una millor qualitat de vida al domicili, i en multitud de casos evitar l'ingrés residencial.

Tot i que formeu part d'un equip interdisciplinari, m'agradaria reivindicar la vostra professió i vincular la vostra pre-

Per citar l'article: SÁNCHEZ DELGADO, Natàlia. Una mirada al món de les treballadores familiars, reflexió d'una coordinadora tècnica d'atenció domiciliària. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, desembre 2014, n. 203, pàgines 182-186. ISSN 0212-7210.

¹Treballadora social i *Counsellor*. Barcelona. natalia.sanchez.ts@gmail.com.

²Esmentem les dones perquè majoritàriament i històricament és una professió associada a la dona, encara que hi ha excel·lents professionals homes exercint de treballadors familiars.

³Llei de Promoció per a l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en Situacions de Dependència.

sència a la societat amb la necessitat de prendre consciència. Segons el meu punt de vista, la vostra professió ens recorda i ens mostra una dimensió essencial de la vida, la importància de l'afecte i tenir cura de l'altre. Les que sentiu la professió de manera vocacional sé que ho feu més enllà de la retribució econòmica i/o el reconeixement professional que teniu, que com hem parlat més d'una vegada, tendeix a ser escàs.

El vostre rol com a treballadores familiars⁴ té diverses finalitats, la vostra professió no és reduïda a l'assistencialisme, a serveis relacionats amb la realització d'atenció a les tasques domèstiques o de la llar, del suport en les activitats de la vida diària, teniu també una funció preventiva, educativa i socialitzadora important, així que sens dubte teniu una tasca d'una complexitat considerable, les relacions humanes ja de per si ho són.

Segons la meua opinió, la vostra professió, igual que la meua, ens obre la porta a, com a mínim, reflexionar sobre la necessitat essencial de retrobar i/o fomentar veritablement la cura cap a l'altre, la rellevància del vincle profund i l'ètica del tenir cura. És a dir, donar i proporcionar atenció als altres, preocupar-se i interessar-se en l'altre. En última instància, estem parlant d'humanitzar les relacions.

Totes podem i hem de millorar, intentar anar cap a l'excel·lència professional, però en aquests últims anys he tingut la sort d'aprendre, compartir i créixer a través vostre, moltes m'heu donat el tresor

de la vostra confiança i m'heu explicat part de les vostres històries personals, per això sé que sou unes grans cuidadores, que intenteu cuidar de la millor manera possible les persones que ateneu, els vostres fills, pares, amics, etc. Qui té cura de vosaltres? Humilment aquesta carta té l'anhel de ser una suau carícia d'empoderament i reconeixement cap a vosaltres i la vostra contribució diària. Paral·lelament, és un cant a la llavor de la cura, al potencial cuidador, que crec que va més enllà dels coneixements i habilitats teòrics-pràctics, és la saviesa que brota del cor.

Tenir cura

*“Vivim al món quan estimem.
Només una vida viscuda per als altres val
la pena ser viscuda”.*

ALBERT EINSTEIN

Què entenem per tenir cura? Entenc que la cura és un estat afectiu i un element bàsic de la vida humana. Totes les persones, en major o menor mesura, necessitem ser cuidades. És per aquest motiu que la cura és una actitud ètica, un desig de bé que sorgeix de l'exercici de posar-se en el lloc de l'altre i de la memòria i l'agraïment de la cura que altres han tingut cap a nosaltres.

La cura com a fonament de les decisions ètiques, de la consideració mútua, el respecte, la solidaritat i la confiança com a elements bàsics de l'amor. La cura que forma part de la relació d'acollida, de la

⁴ Actualment la figura professional de la treballadora familiar té l'obligació d'acreditar-se a través de competències que dona la titulació de Tècnic en atenció sociosanitària.

Trobada 30 novembre 2012⁵

relació significativa, la que et toca per dintre i et modifica, la que té a veure amb l'obertura i amb la disponibilitat i amb la mesura d'ambdues. Parlem d'aquella cura que altres han tingut cap a nosaltres, ja sigui en context professional o no, aquella cura que ens ha deixat, com a mínim, un bon record, una empremta i inclús, en ocasions, una llavor.

Segons la meua experiència com a coordinadora tècnica, la vostra mirada és realment interessant en relació amb les necessitats de les persones que ateneu, i en relació amb la ja dita complexitat de la vostra feina.⁶ Sovint feu esment i poseu en relleu la necessitat de les persones de sentir-se acompanyades i de no caminar sols o sentir-se aïllats, malgrat el seu en-

torn, en aquells processos de la pròpia experiència vital, com per exemple el fet de fer-se grans i les possibles limitacions que s'esdevenen, la soledat, la malaltia, la por a la mort, compartir i poder expressar els seus valors, les dificultats, les petites alegries quotidianes, bàsicament sentir-se escoltats i confortats. En definitiva, parleu de la importància del ser i no del tenir, de l'afecte i de tot allò comú que senzillament ens uneix, ens fa ser humans.

Una altra de les reflexions que he pogut extreure és que independentment del context de la professió en la qual desenvolupem la nostra tasca, humanitzar les relacions és apostar per la cura envers l'altre. Això, possiblement, passa pel fet de promoure comportaments cuidadors, i si

⁵ En representació d'un gran col·lectiu de professionals d'atenció directa.

⁶ Per a l'elaboració d'aquesta carta-reflexió s'han fet 15 entrevistes a treballadores familiars.

d'alguna cosa estic convençuda i reitero és que vosaltres majoritàriament ho feu, reflectiu l'essència d'aquesta cura i per això us vull donar les gràcies. El vostre testimoni és una gran font d'aprenentatge, la vostra experiència una escola de vida.

Una cura que crec que resulta prioritària en la transformació d'una societat que si es basa o sosté en el capitalisme, un dels perills és la instrumentalització de les persones com a objecte de consum.

Potser, tal com diu Rovira (2013), un dels reptes actuals és humanitzar la hu-

manitat; coincideixo amb ell que per arribar a aquest estat el més poderós és l'amor. L'amor entès com la voluntat de cuidar. Fer de l'amor l'eix que vertebrí l'eix social.⁷

Per últim, estaria bé tenir en consideració que potser tots en algun moment de la nostra vida necessitarem la cura de la treballadora familiar. Donem-li, doncs, l'escolta, la veu, el valor i la cura que es mereix.

Moltes, moltes, moltes gràcies companyes!

⁷ Entrevista: "What sobre el futuro: Álex Rovira". Disponible a: <http://whatonline.org/i/what-sobre-el-futuro-alex-rovira/>